

Sonad nätverksmöten 2005–2025

Socialvetenskapligt nätverk inom alkohol- och drogforskning (Sonad) administreras av Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD) på Institutionen för folkhälsovetenskap vid Stockholms universitet. Sonad har sedan starten 2004 finansieras med nätverksbidrag från Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte).

I – 2005. Det första mötet ägde rum 27–28 januari 2005 i **Stockholm** med SoRAD som värd. Så många som 60 personer deltog under de två dagarnas föreläsningar och arbetsgrupper. Plenarföreläsningar gavs av Lena Hübner (Stockholms universitet), Lars Oscarsson (Örebro universitet), Robin Room (SoRAD), Bengt Svensson (Malmö Högskola) och Karin Trulsson (Kvinnoforum) och de sex arbetsgrupperna behandlade ungdomar, policy, behandling, prevention, epidemiologi och genus. Önskemål för framtida möten handlade i första hand om att mer tid skulle ägnas åt arbetsgruppsdiskussioner, gärna i form av diskussion av papper som skickats ut i förväg och med utvalda kommentatorer till varje papper.

II – 2005. Det andra nätverksmötet, som ägde rum i **Stockholm** 15–16 september 2005, sammanföll med att SoRAD under en heldag presenterade aktuella forskningsresultat. På programmet stod Maria Abrahamson, Jenny Cisneros Örnberg, Antonina Eriksson, Nina-Katri Gustafsson, Eckart Köhlhorn, Philip Lalander, Jessica Palm, Mats Ramstedt, Anders Romelsjö, Bo Sandberg, Kerstin Stenius, Jessica Storbjörk, Björn Trolldal, Kalle Tryggvesson, Ulrika Boman och Lars Westfelt. Till presentationen i Sveaplans aula kom 250 personer. Dagen efter träffades ett trettio-tal av nätverkets deltagare i olika arbetsgrupper för att diskutera artikelutkast, idéer för kommande forskning m.m.

III – 2006. Vid nätverkets möte 16–17 mars 2006 var socialvetenskapliga alkohol- och drogforskare i **Malmö/Lund** värdar. Mötets röda tråd var *”Missbruk, ideologi och kvalitativ forskning”*. Det lockade 38 forskare och forskarstuderanden från mellersta och södra Sverige att delta. Programmet innehöll en sammansatt blandning av forskningspresentationer (Eva-Malin Antoniusson, Björn Johnson, Steffen Jöhnke, Arne Kristiansen, Leili Laanemets, Philip Lalander, Bengt Svensson, Dolf Tops), smågruppsdiskussioner, informationsfilm för narkotikabrukare, studiebesök vid sprututbytesprogrammet och ett kooperativ drivet av människor med egna erfarenheter av utanförskap.

IV – 2007. Det fjärde nätverksmötet ägde rum i **Örebro** 22–23 februari 2007 under det övergripande temat *”Tvångsvård och behandling”*. Den första dagens öppna föreläsningar om riktlinjer för behandling väckte stort intresse även från praktiker. På programmet fanns Jan Blomqvist, Odd Lindberg och Lars Oscarsson. Den andra dagens program bestod av diskussioner

kring projekt och artikelutkast av Mats Anderberg & Mikael Dahlberg, Eva Johnsson, Björn Johansson & Erik Flygare, Anette Skårner. Ett trettiotal forskare deltog under de båda dagarna.

V – 2008. Det femte nätverksmötet arrangeras i samarbete med Folkhälsoinstitutet i **Östersund** 10–11 april 2008 på temat ”*Alkoholpolitik i förändring – Svensk alkoholpolitik i europeisk kontext*”. Bland presentatörerna i plenum på programmet fanns Sven Andreasson (FHI), Mikael Bentzer (FHI), Sven-Olof Carlsson (IOGT-NTO), Jörgen Hettne (Sieps), Börje Olsson (SoRAD), Robin Room (SoRAD), Anita Steen (Systembolaget), Christoffer Tigerstedt (STAKES) och Mats Ramstedt (SoRAD).

VI – 2009. Den 7–8 maj 2009 arrangerade SoRAD ett möte i **Stockholm** under rubriken: ”*Inklusion – exklusion: teoretiska perspektiv, metodologiska aspekter och medborgarens erfarenheter*”. Ungefär 40 personer deltog på sammankomsten på Långholmens konferenscenter. Upplägget var företrädesvis presentationer med tillhörande diskussion, varav det senare fick bra med utrymme och ledde till flera debatter, bland annat begreppet exklusion diskuterades och problematiserades. Presentatörer var Jan Blomqvist, Stefan de Vylder, Patrik Karlsson, Hans Swärd, Johan Edman, Anita Rönneling, Lars Swedberg och Kerstin Stenius. Deltagarna fick även en guidad visning på Bellmanmuseet.

VII – 2010. Det sjunde mötet arrangerades av nätverksmedlemmar i **Göteborg** 22–23 april 2010 i Världskulturmuseets konferenslokaler. Temat för mötet var ”*Tvårvetenskapliga perspektiv på genus i alkohol- och drogforskning*”. Cirka 40 personer deltog under de två dagarna. Vanligtvis innebär ett genusperspektiv på alkohol- och drogmissbruk att forskningen fokuserar på kvinnospecifika frågeställningar. Viktiga frågor för detta möte var därför betydelsen av ett genusperspektiv som även inkluderar en maskulinitets- och etnicitetsdimension. Presentatörer var Kristina Berglund, Stian Biong, Alexandra Bogren, Merete Hellum, Hanna Enefalk, Annika Jakobsson, Eva Palmblad, Fredrik Spak och Jessica Svensson. En visning av Världskulturmuseet och gemensam middag på en närbelägen restaurang avslutade den första dagen.

VIII – 2011. Det åttonde mötet i **Stockholm** 11–12 maj 2011 var upplagt kring temat ”*Narkotika och narkotikapolitik*”. Nätverksmötet inleddes med en bokrelease och ett seminarium med en paneldiskussion utifrån boken ”*Narkotika. Om problem och politik*” i ett samarrangemang mellan Norstedts Juridik, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD) och Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN). Forskarmötet fortsatte följande dag på Långholmens konferenscenter. Med olika infallsvinklar kretsade mötet kring narkotikapolitikens konsekvenser för brukare och rättssystemet. Även mediebilder av narkotika var ett ämne för ett par presentationer liksom viktiga forskningsetiska aspekter. Presentatörerna var i nämnd ordning Bengt Svensson, Frida Pettersson, Mette Snertingdal, Anette Skårner, Björn Johnson, Philip Lalander, Matilda Hellman, Daniel Törnqvist och My Lilja. Förutom middag efter första dagen ingick en guidad visning av Långholmens fängelse. Ett 50-tal personer deltog de två dagarna.

Mötet – dess innehåll och praktiska arrangemang – beskrevs som ”lyckat” i ett meddelande av Matilda Wrede-Jäntti i *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* (2011). Artikeln finns öppet tillgänglig [här](#).

IX – 2012. Det nionde mötet som ägde rum på Hasselbacken i **Stockholm** 14–15 juni 2012 inleddes med en presentation av den nyutgivna antologin ”*Samhället, alkoholen och drogerna – politik, konstruktioner och dilemman*”. Boken har författats av 13 forskare knutna till SoRAD och cirka 100 deltagare lyssnade när Maria Abrahamson & Karin Heimdahl, Jan Blomqvist, Evy

Gunnarsson, Mona Livholts och Filip Roumeliotis presenterade smakprov ur sina kapitel. Sonadmötet, med närmare 40 deltagare, fortsatte med guidad visning på nyöppnade Spritmuseum och middag på Hasselbacken.

Under dag två diskuterades ”Förändrade förutsättningar för alkohol- och drogforskningen?”. Ulf Sandström (KTH), Mona Livholts (SoRAD och Mittuniversitetet), Caroline Sutton (Co-Action Publishing och OASPA) och Henrik Berggren (författare och historiker) höll anförande i anslutning till ämnet och dagen avslutades med en paneldiskussion med Jan Blomqvist (SoRAD), Ted Goldberg (Högskolan i Gävle), Leili Laanemets (Lunds universitet) och Therese Reitan (SiS).

X – 2012. Det tionde mötet var ett möte enbart för *odisputerade* Sonadmedlemmar (doktorander, forskningsassistenter, och mastersstudenter) och ägde rum på Socialhögskolan i **Stockholm** 22–23 november 2012. Tretton personer deltog under de två dagarna. Mötet handlade till stor del om att deltagarna fick lära känna varandra genom att presentera sin forskning. Även frågor som specifikt rör vägen fram till disputationen diskuterades. Frida Petersson, som snart disputerar, fick berätta om sin upplevelse. Vidare så höll Kerstin Stenius en workshop om att skriva vetenskapliga artiklar. Mötet avslutades med en diskussion om hur kontakten kunde upprätthållas mellan de odisputerade. Deltagarna upprättade bland annat en mejllista för tips om doktorandkurser och konferenser.

XI – 2013. Den 13–14 juni 2013 arrangerades det elfte mötet av nätverksmedlemmar i Malmö och Lund. Mötet ägde rum på Elite Hotel Savoy i **Malmö** där drygt 30 deltagare diskuterade ”*Den tredje uppgiften*”. Ulrika Oredsson (journalist och pressansvarig vid Samhällsvetenskapliga fakulteten, Lunds universitet) och Björn Johnson (Malmö högskola) höll presentationer om att nå ut i media. Tom Kettunen från *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* pratade om tidskriften och hur man blir publicerad. På mötet presenterades även ny forskning av Frida Peterson (Göteborgs universitet) och Philip Lalander (Malmö högskola). Den högaktuella Missbruksutredningen (SOU 2011:35) behandlades i en paneldiskussion av Bengt Svensson, Jessica Storbjörk och John Lilja. Diskussionen leddes av Leili Laanemets. Mötet avslutades med ett studiebesök på Casino Cosmopol.

XII – 2014. Högskolan i **Gävle** stod som värd för det tolfte nätverksmötet 15–16 maj 2014. Mötet på temat ”*Substansbruk – teori och praktik*” var placerat på Elite Grand Hotel och hade drygt tjugo deltagare. Ted Goldberg (Högskolan i Gävle) presenterade nya perspektiv på narkotikapolitiken, psykolog Kristina Hillgren (Stockholm) berättade om studier av injektionsmissbrukare i Stockholm, David Hoff (Lunds Universitet) föreläste om huruvida dopning är ett nytt och annorlunda missbruksproblem, Ingrid Lander (Stockholms universitet) talade om genus, åldrande och narkotikabruk, Sam Larsson (Högskolan i Gävle) presenterade ett multidimensionellt perspektiv på (miss)bruk och John Lilja (Högskolan i Gävle) pratade om klienters diskurser.

De vetenskapliga presentationerna blandades med presentationer från praktiken av Stefan Lechnio (Gävle kommun), Angelica Persson (Gävle kommun) och Staffan Utas (RFHL och brukarnätverket i Uppsala). Deltagarna fick en guidad visning och konferensmiddag på Sveriges fängelse museum.

XIII – 2015. Det trettonde mötet ägde rum i **Stockholm**, på Hotel Scandic Grand Central, 11–12 maj 2015. Mötet firade nätverkets tioårs-jubileum genom att bjuda in internationella talare. Mötet hölls därför delvis hölls på engelska. Då det var jubileum närvarade fler deltagare än vanligt, cirka 70 personer. Temat för jubileet var ”*Theories of different types of addiction and (bio-)medicalization: Meaning, implications and translation into policy*” och Scott Vrecko (PhD, UK), Johan Edman (docent, SoRAD), Alexandra Bogren (docent, SoRAD) samt Katarina Winter (doktorand, SoRAD) presenterade sin forskning på detta tema under första dagen. På eftermiddagen fick vi besök av Daniel Müller (STAD) och Erik von Essen (polisen) som berättade om projektet Krogar mot Knark.

Detta avslutades med ett studiebesök på en Stockholmskrog som är ansluten till projektet. Dagen avslutades med konferensmiddag på hotellet.

Den andra dagen presenterade Robert West (professor, UK), Suzanne Fraser (professor, Australien) och Nancy Campbell (professor, USA) sin forskning om synen på "addiction" och medikalisering. På eftermiddagen besökte folkhälso-, sjukvårds-, och idrottsminister Gabriel Wikström för att prata om regeringens alkohol- och drogpolicy. Dagen avslutades med att Kerstin Stenius (gästprofessor, THL och NVC), Bengt Svensson (professor, Malmö högskola), och Jenny Cisneros Örnberg (PhD, SoRAD) kommenterade och diskuterade ministerns presentation. Mötet redovisas av Tom Kettunen i NAD (se [här](#)).

XIV – 2016. Det fjortonde mötet, arrangerat av forskare vid Göteborgs universitet, ägde rum på Hotell Riverton, **Göteborg**, 16–17 maj 2016. Temat som samlade drygt 40 deltagare var *"Internationell narkotikapolitik samt metod och etik i aktuell samhällsvetenskaplig alkohol- och drogforskning"*. Mötet tog bland annat avstamp i United Nations General Assembly's (UNGASS) globala narkotikamöte i New York tidigare samma år. Bland talarna fanns Lina Pastorek, kansliråd vid Socialdepartementet och regeringens samordnare av UNGASS, Magnus Linton, journalist och författare, och Damon Barrett, en av grundarna av International Centre on Human Rights and Drug Policy i Essex, England. Vidare så visade och diskuterade dokumentärfilmaren och regissören Jessica Nettelbladt filmen *The Mona-Lisa Story – En film om kamp, kärlek och heroin*. Mötet innehöll även en posterutställning där medlemmar presenterade och diskuterade pågående forskning i landet. Dokumentation från mötet finns tillgängligt [via Göteborgs universitet](#).

XV – 2017. Trettio-fem medlemmar deltog vid det femtonde mötet på Hotel Savoy i **Malmö** 15–16 juni 2017. Utgående ifrån temat *"Gränspåverkad – forskning i gränslandet"* talade Bengt Svensson och Esben Houborg om forskning i ett geografiskt gränsland och skillnader mellan Danmark och Sverige. Mikael Johansson från skånska brukarföreningen och Thomas Sörensen, uppsökare i Köpenhamn, samt Camilla Wallin, verksamhetsansvarig INM/LARO, berättade om att möta svenska narkotikaanvändare i Danmark. Martin Stafström presenterade en kohortstudie om gränshandel och alkoholkonsumtion i Skåne 1999–2010 och Philip Lalander talade om sin forskning utifrån temat gränsoverskridande. En paneldiskussion modererad av Alkohol & Narkotikas nya chefredaktör Julius von Wright diskuterade mötets tema. Vidare presenterades ny forskning av Lisa Andersson (utvärdering av vårdvalet för LARO i Region Skåne), Johan Nordgren (doktorsavhandlingen *"Making drugs ethnic: Khat and ethnic minority drug use in Sweden"*) och Frida Petersson (om illegal droganvändning bland svenska män som har sex med män). Mötet avslutades med ett studiebesök i grannlandet Danmark, på "Stofintagelserummet H17" i Köpenhamn.

XVI – 2018. Det sextonde mötet 17–18 september 2018 på Best Western Time Hotell i **Stockholm** samlade nästan 40 deltagare och delades upp i två teman. Den första dagen fokuserade på *"Samhällets kunskapsförsörjning på alkohol- och drogområdet"* och dag två handlade om *"Unga och alkohol och droger"*. Det första temat diskuterades av Lena Eriksson, Patrik Karlsson, Johan Lindwall, Olle Lundberg samt Hilde Pape (norska Folkehelseinstituttet). Forskning rörande ungas drickande och droganvändning presenterades av Sara Brolin Låftman, Ulla Beijer, Mats Ekendahl, Josefin Månsson, Torkel Richert, Russel Turner och Jukka Törrönen. Deltagarna avnjöt en middag på Restaurang Haga Deli.

XVII – 2019. Det sjuttonde nätverksmötet ägde rum på Hotel Riverton i **Göteborg** 7–8 oktober 2019 och arrangerades av forskare på Göteborgs universitet. Fyrtiofem deltagare samtalande om *"Styrning, praktik och forskning: Om frivillig och tvångsbaserad hantering av personer med*

missbruk idag och igår”. Tvångsvården diskuterades ur ett historiskt perspektiv av Frida Wikström och med fokus på anhöriga av Karin Berg, Frida Petersson och Anette Skårner. Ylva Benderix och Johan Billsten tog sig an brukarorganisationer i missbruks- och beroendevården och Eva Samuelsson fokuserade på hjälpsökande vid spelproblem. Socialtjänstens praktik studerades ur flera perspektiv: klientskapande (Johan Lindwall), systematisk uppföljning (Alexander Björk) och statlig kunskapsstyrning (Katarina Jacobsson). Slutligen presenterades långtidsutfall för klienter som vårdats för narkotikaproblem i Sverige på 1980-talet av Lisa Skogens och Ninive von Greiff. Konferensen innehöll även en paneldiskussion och middag.

XVIII – 2022. Nätverket återupptogs verksamheten efter covidpandemin med ett möte med 44 deltagare i **Stockholm** 26–27 september 2022. Fokus låg på en uppdatering av forskningsläget under rubriken *”Nya iakttagelser inom alkohol och drogforskning under pandemin”*. Programmet behandlade några forskningsprojekt som avslutats under pandemin (Mats Ekendahl & Patrik Karlsson, Björn Johnson, Anke Stallwitz) och publicerade doktorsavhandlingar (Lisa Andersson, Emma Eleonorasdatter samt Johan Lindwall). Vidare presenterades nya forskningsprojekt av Arne Kristiansen, Torkel Richert, Jessica Storbjörk & Tove Sohlberg. Nya doktorander presenterade sina avhandlingsprojekt (Kristin Arve, Maria Nordstedt, Robin Björkas). Mötet fick även ta del av snapshots av Sabina Kapetanovics och Sheila Jones forskning.

Innan middagen på konferenshotellet Hotell C Stockholm berättade Johan Wicklén om den nytugivna boken *Vi ger oss aldrig: Så gick det till när Sverige förlorade kriget mot knarket*.

XIX – 2025. Med stöd av ett nytt nätverksanslag från Forte arrangerades det nittonde Sonad-nätverksmötet den 20–21 november 2025 i **Göteborg**. Fyrtio forskare diskuterade temat *Var är vi nu och vart är vi på väg? Forskning och förändring inom alkohol- och narkotikaområdet*. För att återsamla nätverket och uppdatera deltagarna om pågående forskning ägnades den första dagen åt presentationer av forskning vid Göteborgs universitet (Astrid Rosengren, Russell Turner, Frida Petersson, Jonas Stålheim och Johan Lindwall), Lunds universitet (Björn Johnson, Kristin Arve och Petter Karlsson), Höskolan Kristianstad (Oriana Quaglietta Bernal), Stockholms universitet (Mats Ekendahl, Hans Fagerström, Eva Samuelsson, Ninive von Greiff, Lisa Skogens, Albin Stenström och Patrik Karlsson), Höskolan Dalarna (Amanda Jones och Sheila Jones) samt Malmö universitet (Torkel Richert, Johan Nordgren och Olivia Liahagen Flensburg). På kvällen hölls en gemensam middag på konferenshotellets restaurang HAK på Scandic Europa.

På den andra dagen riktade Damon Barrett fokus mot förändringar inom den internationella narkotikapolitiken med utgångspunkt i United Nations Commission on Narcotic Drugs (CND) 2024. Därefter presenterade Matilda Hellman nya metoder för att studera stora textmaterial, med fokus på alkohol som en samhällskontraktuell fråga i Sverige 1922–2025. Frida Petersson och Russell Turner presenterade resultat från en studie om skadereducering för minderåriga som injicerar narkotika i tre europeiska höginkomstländer, samt vilken position Sverige intar i detta sammanhang. Nätverksmötet avslutades med ett panelsamtal om hur narkotikapolitiken tar sig uttryck ”på marken”. Förutom Josefin Månsson och Torkel Richert deltog även enhetschef Sanna Andersson från boendet Victor i Göteborgs stad.

Referenser

Kettunen, T. (2015). Sonad network meeting: Discussions on addiction and biomedicalisation. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 32(3), 339–340. <https://doi.org/10.1515/nsad-2015-003>

Wrede-Jäntti, M. (2011). Lyckat Sonadseminarium. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 28(3), 283–285. <https://doi.org/10.2478/v10199-011-0025>

För mer information

Se: <https://www.su.se/publichealth/sonad>

Kontakta: Jessica Storbjörk, *nätverkets koordinator*
SoRAD och Institutionen för folkhälsovetenskap, Stockholms universitet
E-post: jessica.storbjork@su.se

Senast uppdaterad 30 april 2025